

The Mystery of Moshe's Father-in-Law

I. The Importance of "Ancillary" Biblical Figures

Lot, Malchizedek, Avimelech, Eliezer, Yitro....

II. The Mystery Surrounding Yitro

A. A Conversation before Matan Torah...

שמות פרק יח

(א) וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלהים למשה ולישראל עמו כי הוציא יקוק את ישראל

ממצרים:

(ב) ויקח יתרו חתן משה את צפרה אשת משה אחר שלוחיה:

(ג) ואת שני בניה אשר שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה:

(ד) ושם האחד אליעזר כי אלהי אבי בעזרי ויצלני מחרב פרעה:

(ה) ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה אל המדבר אשר הוא חנה שם הר האלהים:

1 Now Yitro, the priest of Midian, Moshe's father-in-law, heard of all that God had done for Moshe, and for Israel His people, how that Hashem had brought Israel out of Egypt. 2 And Yitro, Moshe's father-in-law, took Tziporah, Moshe's wife, after he had sent her away, 3 and her two sons; of whom the name of the one was Gershom; for he said: 'I have been a stranger in a strange land'; 4 and the name of the other was Eliezer: 'for the God of my father was my help, and delivered me from the sword of Pharaoh.' 5 And Yitro, Moshe's father-in-law, came with his sons and his wife unto Moshe to the wilderness where he was encamped, at the mount of God;

שמות פרק יח

(כז) וישלח משה את חתנו וילך לו אל ארצו: פ

27 And Moshe let his father-in-law depart; and he went his way into his own land.

B. A Conversation after Matan Torah

במדבר פרק י'

(יב) ויסעו בני ישראל למסעיהם ממדבר סיני וישכן הענן במדבר פארן:

(יג) ויסעו בראשנה על פי יקוק ביד משה:

(יד) ויסע דגל מחנה בני יהודה בראשנה לצבאתם ועל צבאו נחשון בן עמינדב...

(כח) אלה מסעי בני ישראל לצבאתם ויסעו: ס

(כט) ויאמר משה לחבב בן רעואל המדיני חתן משה נסעים אנחנו אל המקום אשר אמר יקוק אתו לכם

לכה אתנו והטבנו לך כי יקוק דבר טוב על ישראל:

(ל) ויאמר אליו לא אלך כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלך:

(לא) ויאמר אל נא תעזב אתנו כי על כן ידעת חנתנו במדבר והיית לנו לעינים:

(לב) והיה כי תלך עמנו והיה הטוב ההוא אשר ייטיב יקוק עמנו והטבנו לך:

(לג) ויסעו מהר יקוק דרך שלשת ימים וארון ברית יקוק נסע לפניהם דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה:

12 And the children of Israel journeyed on their journeys from the wilderness of Sinai; and the cloud rested in the wilderness of Paran.-- **13** And they journeyed for the first time, according to the commandment of Hashem through Moses. **14** The banner of the camp of the children of Judah journeyed first according to their legions; and over its legion was Nachshon the son of Aminadav....**28** These are the journeys of the children of Israel according to their legions, and they journeyed.

29 And Moses said unto Hovav, the son of Reuel the Midianite, Moses' father-in-law: 'We are journeying to the place of which the LORD said: I will give it you; go with us and we will treat you well; for Hashem has spoken of good concerning Israel.' **30** And he said unto him: 'I will not go; but I will go to my own land, and to my kindred.' **31** And he said: 'Leave us not, I pray thee; inasmuch as you know our encampments in the wilderness, and you have been as eyes for us. **32** And it shall be, if you come with us, then with the goodness with which Hashem will benefit us, we will do good to you.'

33 And they set forward from the Mountain of Hashem three days' journey; and the Ark of the covenant of Hashem went before them three days' journey, to seek out a resting-place for them.

II. Approaches

A. The Basis: When Does Yitro Arrive?

תלמוד בבלי מסכת זבחים דף קטז עמוד א

דאיתמר: בני ר' חייא ור' יהושע בן לוי, חד אמר: יתרו קודם מתן תורה היה, וחד אמר: יתרו אחר מתן תורה היה!
 למ"ד: יתרו קודם מתן תורה היה, קסבר: שלמים הקריבו בני נח.

כתנאי: וישמע יתרו כהן מדין - מה שמועה שמע ובא ונתגייר? ר' יהושע אומר: מלחמת עמלק שמע, שהרי כתיב בצדו: +שמות יז+ ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב; ר"א המודעי אומר: מתן תורה שמע [ובא].

The Talmudic scholars debate: When did Yitro first arrive at Sinai; before or after Matan Torah?
 And what event inspired him to come-the victory over Amalek or revelation?

B. The Opinions:

אבן עזרא שמות פרק יח

וישמע יתרו הזכיר למעלה דבר עמלק, כי לרפידים בא (שמות יז, ח). והיתה ראויה פרשת בחדש השלישי (שמות יט, א) להיותה כתובה אחר דבר עמלק, כי שם כתוב ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני (שמות יט, א), א"כ למה נכנס דברי יתרו בין שתי הפרשיות? והגאון אמר: כי יתרו בא אל מדבר סיני לפני מתן תורה. ולפי דעתי, שלא בא רק בשנה השנית אחר שהוקם המשכן...

זאת היתה עצת יתרו שנתן לו ממחרת בואו למדבר סיני, על כן אמר משה לחבב, שהוא יתרו, כמו שפירשנו, נוסעים אנחנו (במד' י, כט). והוא השיב, לא אלך, כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלך (שם שם, ל). וזהו וישלח משה את חותנו וילך לו אל ארצו (שמות יח כז). ועתה אפרש למה נכנסה פרשת יתרו במקום הזה, בעבור שהזכיר למעלה הרעה שעשה עמלק לישראל, הזכיר כנגדו הטובה שעשה יתרו לישראל. וכתוב ויחד יתרו על כל הטובה (שמות יח ט), ונתן להם עצה טובה ונכונה למשה ולישראל, ומשה אמר לו, והיית לנו לעינים (במד' י, לא), והטעם שהאיר עיניהם. ושאלו אמר, ואתה עשית חסד עם כל בני ישראל (ש"א טו, ו). ובעבור שכתוב למעלה מלחמה לה'

בעמלק (שמות יז, טז), שישראל חייבים להלחם בו, כאשר יניח השם להם, הזכיר דבר יתרו, כי הם היו עם גוי עמלק, שיזכרו ישראל חסד אביהם, ולא יגעו בזרעו...

Ibn Ezra: Arrives after Matan Torah-One conversation. The visit is first recorded out of place to draw a distinction between Yitro and Amalek

רמב"ן שמות פרק יח

(א) כבר - נחלקו רבותינו (מכילתא כאן), (זבחים קטז א) בפרשה הזאת. יש מהם אומרים כי קודם מתן תורה בא יתרו כסדר הפרשיות, ויש מהן שאמרו שאחר מתן תורה בא...
והקרוב אלי לתפוש סדר התורה שבא קודם מתן תורה בהיותם ברפידים, כמו שאמרו במכילתא (כאן) רבי יהושע אומר מלחמת עמלק שמע ובא, שהיא כתובה בצדו, ונסע עמהם מרפידים אל הר סיני....
וכן נראה לי שאמר כאן (בפסוק כז) וישלח משה את חותנו וילך לו אל ארצו, שהיה זה בשנה הראשונה, והלך לו אל ארצו וחזר אליו. ויתכן שהלך שם לגייר את משפחתו וחזר למשה ועודנו בהר סיני כי קרוב הוא למדין, כמו שהזכרתי, שהרי בנסוע המחנה באייר בשנה שנייה כשאמר לו משה נוסעים אנחנו לכה אתנו (במדבר י' כט), וענה אותו לא אלך כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלך (שם ל), התחנן לו משה מאד ואמר לו אל נא תעזוב אותנו וגו' והיית לנו לעינים, והיה כי תלך עמנו והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' עמנו והטבנו לך (שם לא לב), ולא השיב אותו דבר, ונראה שקבל דבריו ועשה כרצונו ולא עזבם..

Ramban: Arrives before Matan Torah, leaves and returns-Two conversations

אברבנאל שמות פרק יח

... והיוצא מכל זה שביאת יתרו ועצתו היתה קודם מתן תורה וישב ימים רבים עמה' במדבר ב' שנים או יותר ושמה שנאמר כאן וישלח משה את חותנו הוא תשלום ספורו אבל לא שלחו ולא הלך בפעל קודם מתן תורה...

Abravanel: Arrives before Matan Torah, stays two years, one conversation at end of two years but referred to earlier, as well.

C. Yitro's Decision

ספורנו במדבר פרק י'

(ל) כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלך. שלא תסבול זקנתי אויר ארץ אחרת ומזונותיה:
 (לא) אל נא תעזוב אותנו. ילכו בניך לפחות עמנו:

כי על כן ידעת חנותנו במדבר. ואם יעזבונו גם בניך תחללו את ה' בעיני האומות שיאמרו אילו ראה יתרו בהם ענין אלהי באמת לא היה עוזב אותם הוא ובניו. ובזה הסכים משה ויתרו ובניו כי אמנם יתרו חזר אל ארצו כאמרו וישלח משה את חותנו וילך לו אל ארצו (שמות יח, כז) ובניו הלכו עם ישראל בלי ספק כמו שהעיד בספר שופטים באמרו ובני קיני חותן משה עלו מעיר התמרים את בני יהודה (שופטים א, טז):

Sforno: Yitro returns home because of old age-but his children remain

ספרי במדבר פרשת בהעלותך פיסקא עט

(עט) ויאמר אליו לא אלך, אמר לו אם מפני נכסים או מפני ארץ איני בא יש לך אדם שיש לו ארץ ואין לו נכסים יש לו נכסים ואין לו משפחה אבל אני יש לי ארץ ויש לי נכסים ויש לי משפחה ודיין הייתי בעירי אם איני הולך מפני ארצי אלך מפני נכסי ואם איני הולך מפני נכסי אלך מפני מולדתי (סליק פיסקא)

Sifrei: Yitro offers the familiar arguments of property, family and profession for his return to his land. (Moshe seems to convince him otherwise)

מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי פרק יח

(כז) וישלח משה את חתנו ר' יהושע אומר שילחו בכבוד שלעולם. ר' אלעזר המודעי אומ' נתן לו מתנות רבות. אמר לו הריני הולך ומגייר את בני מדינתי שמתשובה שאמר להם הוי יודע מה אמרו לו אל נא תעזב אותנו (במ' י לא). אמרו לו אתה נתת לנו עצה טובה עצה יפה והמקום הודה לדברך אל נא תעזב אותנו אמר להן כלום הנר מהנה אלא במקום חשר מה יעשה נר בין חמה ללבנה אתה חמה ואהרן לבנה אלא הריני הולך ומגייר את בני מדינתי שאביאם תחת כנפי שמים. יכול שהלך ולא חזר ת"ל ובני קיני חתן משה עלו מעיר התמרים את בני יהודה מדבר יהודה אשר בנגב ערד וילך וישב את העם (שופ' א טז) [מלמד שהיה עמהן עם רב. ד"א ויאמר אליו לא אלך למה חזר לארצו אלא כך היה יתרו מחשב ואומר כל השנים הללו היו בני אדם מפקידין אצלי פקדונות שאני הייתי הנאמן שבעיר ואם אני מניחן והולך לי הן אומרין ברח לו יתרו ולקח כל פקדונותי ונתן לחתנו נמצאתי מוצא שם רע עלי ועליך אלא הריני הולך ומחזיר את כולן. ד"א ויאמר אליו לא אלך למה חזר אלא היה מחשב ואומר השנה הזאת שנת בצורת היתה ואני לוייתי ופרנסתי את העניים ואם אין אני הולך ופורע את החובות נמצאתי מחלל שם שמים אלא הריני הולך ופורען ומנין ששנת בצורת היתה שנאמר והפשתה והשעורה נכתה (שמ' ט לא) אף על פי שלא לקו החטים אלא השעורים אם אין שעורים החטים מתיקרים

Mechilta: Yitro offers a series of ethical reasons for a return to his land. He therefore returns to Midian-but, apparently, eventually comes back and rejoins the Israelites.

Ramban (See above): Yitro journeys twice to Sinai. On the first occasion, he returns to his land. On the second occasion, Moshe is successful in persuading him to stay.

D. The Remaining, Most Fundamental Question:

Yitro as a model for us across the ages.

E. Yitro as a validation of conversion and converts

Discussion: The Jewish Approach to Conversion

1. Does Judaism view conversion negatively or positively?
2. What the foundations of our approach to conversion?
3. From where do we do we derive the rituals steps towards conversion?
4. What is our initial approach to the potential convert? Why?
5. Do we as a community currently model the traditional approach to conversion? On a practical level, why is the issue so complex?

5

OU Parsha Shiur 2019-2020

Shiur 13 Parshat Yitro

Rabbi Shmuel Goldin